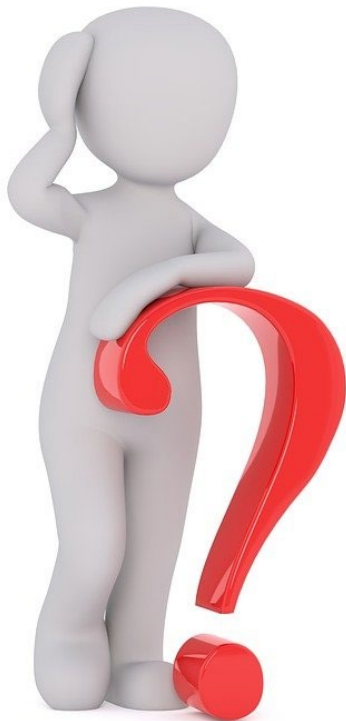

Klimat- och energipolitik i oppositionspartiernas vårbudgetar – en översiktlig sammanställning

Anna Wallentin, Energigas Sverige

Budgetproposition, vårbudget, vårändringsbudget och höständringsbudget – vad är det för skillnad?

- Den ekonomiska vårpropositionen är ett avstamp och en plattform för det fortsatta arbetet med budgetpropositionen.
- Budgetpropositionen presenteras på hösten och är regeringens samlade budgetförslag som omfattar alla statens utgifter och en beräkning av statens inkomster. Den innehåller också en finansplan samt de lagförslag som ligger till grund för beräkningen av inkomsterna och utgifterna (till exempel skatteförslag).
- Höständringsbudgeten och Vårändringsbudgeten är propositioner som innehåller förslag till ändringar i den redan beslutade budgeten och gäller därmed förslag som påverkar innevarande budgetår.

Oppositionspartierna Sverigedemokraterna, Moderaterna, Liberalerna och Kristdemokraterna

Moderaterna, Sverigedemokraterna, Liberalerna och Kristdemokraterna gör gemensam sak om kärnkraften

M, Sd, L och Kd har lämnat varsin vårbudgetmotion, men redovisar alla samma politik avseende satsningar på kärnkraft:

Partierna föreslår följande gemensamma prioriteringar om en bas för en ny energipolitik för Sverige:

1. Sätt upp målet att Sverige ska ha en helt fossilfri energiförsörjning. Dagens mål om 100% förnybar elproduktion till 2040 bör ersättas med ett mål om fossilfri energi, där kärnkraften är en självklar del.
2. Uppdra åt Energimyndigheten att i sin långsiktiga scenarioanalys inkludera scenarier där Sverige når sina klimatmål. Myndigheten ska beskriva vad som krävs för att uppnå klimatmålen, även om det inkluderar kärnenergi.
3. Resurser bör tilldelas till Strålsäkerhetsmyndigheten för att ta fram ett svenskt regelverk för ny kärnkraft, särskilt för små reaktorer. Myndigheten bör även uppdras att ta fram ett snabbspår för att acceptera typgodkännanden av reaktorer, system och komponenter från länder jämförbara med Sverige.
4. Avskaffa förbudet mot att bygga reaktorer på andra platser än vid de befintliga kärnkraftverken. Det kan bli aktuellt att bygga många mindre reaktorer snarare än några stora för att möta Sveriges ökande behov av el och för att säkerställa att det finns elproduktion som fungerar oberoende av väder och vind. Förbudet mot att ha fler än tio kärnkraftsreaktorer i drift bör tas bort.
5. Framgent behöver betydande investeringar i det svenska elnätet prioriteras. Det är även angeläget att tillståndsprocesserna för elnätsutbyggnad, på alla nivåer, förenklas och kortas.

Moderaterna

Moderaternas vårbudgetmotion ***En budget för säkerhet*** och trygghet har framförallt fokus på kriminalitet och trygghet. I princip inga förslag på energi- och klimatområdet utöver det av några partier gemensamma förslaget om kärnkraft.

- Fortsatt utbyggnad av laddinfrastrukturen för att underlätta elektrifieringen av fordonsflottan.
- Reduktionsplikten behöver ses över i syfte att reducera de kostnader dagens inblandningskrav medför för den som är beroende av bilen.
- Insatser behöver prioriteras för att reducera kostnaderna för att transportera sig med bil.

Sverigedemokraterna

Sverigedemokraternas vårbudgetmotion ***Motorn i svensk politik*** har framförallt fokus brottslighet, rättsväsende och migration, men innehåller även en del förslag avseende energi utöver det av några partier gemensamma förslaget om kärnkraft.

Billigare transporter

- 2030-målet (utsläppen från vägtrafiken ska minska med minst 70% till år 2030, jämfört med utsläppen år 2015) bör rivas upp.
- Begränsa reduktionsplikten till 5% för diesel och 2% för bensin (idag 30,5% för diesel och 7,8% för bensin).
- Gradvis övergång till mer eldrift och vätgasdrift ska ske i takt med teknikens och samhällets utveckling och inte ge upphov till skenande kostnader, varken för skattebetalarna eller konsumenterna.

Permanent sänkt skatt på el och bränsle

- Den 1 maj sänktes skatten på bränsle med 1,8 kr per liter, bestående av 50 öre/liter i permanent sänkning och 1,35 öre/liter i temporär sänkning (fram till 30/9). Hela sänkningen bör permanentas. Skatten bör inte överskrida EU:s miniminivå för skatt på bensin och diesel. Även den s k indexuppräkningsen bör stoppas.
- För att underlätta för elkonsumenterna bör skatten på el sänkas med 25%.
- Permanent lägre bränsleskatter för jordbruk och skogsbruk.

Elsystemet

- Elmarknadens utformning bör ses över. Det ska gå att ta betalt för kvalitet eller effekt. Planerbara kraftslag som kärnkraft och vattenkraft skulle då få ersättning för den viktiga funktion de har i elsystemet.

Liberalernas vårbudgetmotion **Maktskifte för skolan** har framförallt fokus på skolan, men innehåller även en del förslag avseende klimat och energi utöver det av några partier gemensamma förslaget om kärnkraft.

Eliminera utsläppen av fossil koldioxid

- Omfattande utbyggnad av produktionen och leveranserna av fossilfri energi. Det mesta ska komma från sol, vind och kärnkraft. Det är de tre energislag som går att bygga ut i stor skala. Elsystemet i fokus. Fördubblad produktion, distribution och användning av el inom 20 år.

Teknisk omställning av varje sektor till användning av fossilfri energi

- Snabbare elektrifiering av transportsektorn. Framförallt lätta vägtransporter, i första hand personbilarna.
- Skärpta krav i byggreglerna på att bygga laddinfrastruktur i befintlig bebyggelse. De fastighetsägare som tvingas förse parkeringar med laddare ska få stöd av staten.
- Satsningarna på pålitliga leveranser av stora mängder fossilfri el för omställningen av industrin.
- Elektrifiering av sjöfarten så långt det går. Fartyg i hamn ska kopplas in på elnätet och på korta sträckor ska fartyg drivas av el. Hamnarna behöver förberedas för stora eluttag.
- Produktionen av fossilfria bränslen för sjöfarten behöver komma igång. Tillgången på biomassa som kan skördas hållbart är för liten för att biomassan ska räcka till alla behov. Det kommer att behövas elektrobränslen till sjöfarten.

Drivmedelskostnaderna

- Reduktionsplikten behöver ses över i syfte att reducera de kostnader dagens inblandningskrav medför för den som är beroende av bilen.
- Insatser behöver prioriteras för att reducera kostnaderna för att transportera sig med bil.

Växande produktion och distribution av fossilfri energi

- Mer kärnkraft är en förutsättning för vindkraftsutbyggnaden
- Det är dyrt och krångligt att bygga elnät. Planerbar elproduktion ska därför i första hand ska förläggas nära användarna.

Minska utsläppen av metan och lustgas

- Gödsel är en stor källa till både lustgas och metan. Utsläppen kan minskas kraftigt om gödseln samlas in och används för att producera biogas. Biogasen ersätter sedan fossil gas och klimatnyttan blir dubbel. Ett stöd behövs initialt för att bygga upp produktionen och möjliggöra att efterfrågan växer fram. Den potentiella efterfrågan på biogas är enorm och när verksamheten är etablerad kommer stödet att kunna avvecklas.

Säkra stora negativa utsläpp av koldioxid genom bio-CCS

- Målet att 10 miljoner ton koldioxid från biomassa årligen ska fångas in i Sverige 2030. För 2035 är målet 20 miljoner ton. Medel ur EU-ETS-systemet bör bidra till finansieringen.
- Staten som sedan 1991 har tagit betalt av den som släpper ut koldioxid ska omvänt också betala den som städar upp genom att samla in och lagra koldioxiden. Staten ska inte betala mer för att fånga in och permanent lagra ett kilo koldioxid än motsvarande koldioxidskatt.
- Aktörer ska kunna köpa negativa utsläpp genom omvända auktioner. Till exempel ska den som inte uppfyllt sin reduktionsplikt kunna betala för negativa utsläpp i stället för att betala böter.
- Aktörer som är ålagda att betala koldioxidskatt ska kunna köpa negativa utsläpp. Kostnaden för de negativa utsläppen ska kunna dras av från skattebetalningen.

Kristdemokraterna

Kristdemokraternas vårbudgetmotion ***Trygghet och vård i hela landet*** har framförallt fokus kriminalitet, trygghet samt vård och omsorg, men innehåller även ett fåtal förslag avseende energi utöver det av några partier gemensamma förslaget om kärnkraft.

- Reduktionsplikten ska sänkas.
- Driva på i EU för möjligheten att tillfälligt sänka skatten på bensin och diesel med mer än vad energiskattedirektivet medger.
- Stötdämpare för energiskatt på el. Energiskatten på el ska sänkas med 10 öre per kWh så länge som elpriserna överstiger snittet för föregående 24 månader. När priserna faller tillbaka under denna nivå kan skatten återgå till ordinarie nivå.
- Konverteringsstöd. Hushåll som ersätter direktverkande el med en mer energieffektiv värmelösning, såsom fjärrvärme eller värmepump, bör få ta del av den befintliga skattereduktionen för grön teknik.
- Satsningar på underhåll av vägnätet. Detta gäller både vägnätet på landsbygden och det enskilda vägnätet. Ostkustbanan ska byggas och de medel som behövs ska tas från infrastrukturren.

Reflektioner över vårbudgetmotionerna från M, Sd, L och Kd

- Utöver de gemensamma förslagen avseende kärnkraft, driver M, Sd och Kd egentligen bara förslag på energiområdet som syftar till billigare transporter (sänkta skatter på bensin och diesel samt minskad ambition (eller översyn) i reduktionsplikten) och lägre skatt på el.
- M, Sd, L och Kd anger i flera sammanhang att de driver samma linje avseende reduktionsplikten. I själva verket driver M och L att reduktionsplikten ska ses över, medan Kd och Sd driver att reduktionsplikten ska sänkas.
- L är det parti av dessa fyra som har mest ambitiös klimatpolitik. L driver också åtgärder för sänkta kostnader för drivmedel, men har även förslag avseende bio-CCS, negativa utsläpp och biogas.
- Generellt har alla dessa fyra partier tydligt fokus på andra frågor än klimat- och energi, förutom de gemensamma förslagen rörande kärnkraft.
- En övergripande reflektion är att det saknas förslag på klimatområdet (möjligtvis med undantag av L), och att politiken snarare syftar till att minska kostnaden för energi än att driva på för en omställning till förnybart.

Oppositionspartierna Centerpartiet, Miljöpartiet och Vänsterpartiet

Centerpartiets vårbudgetmotion **För Sveriges bästa** har bland annat fokus på energi och klimat.

Energieffektivisering

- Utvidgat grönt avdrag till energieffektivisering. Det gröna avdraget, som fungerar som ett ROT-avdrag för miljöinvesteringar, bör breddas till energieffektiviserande åtgärder i hemmet.

Biodrivmedel

- Sänkt skatt på förnybara drivmedel. Förnybara biodrivmedel bör helt befrias från koldioxidskatt, inklusive biodrivmedel som blandas i diesel och bensin med den så kallade reduktionsplikten. Åtgärden skulle ge cirka 1,3 kronor lägre pris per liter diesel och 0,4 kronor lägre pris per liter bensin vid pump.
- Ökad produktion av biodrivmedel i Sverige. Med bland annat långsiktigt produktionsstöd ska den inhemska biodrivmedelsproduktionen från exempelvis restprodukter från skogsindustrin ökas kraftfullt så att energioberoendet ökar och priset vid pump minskar.

Fördubbla Sveriges elproduktion för att möta det ryska hotet

- Öka produktionen – så snabbt och kraftigt som möjligt – av alla fossilfria energislag: sol, vind, vatten, biodrivmedel, biokraft och kärnkraft.
- Lokal acceptans för nödvändiga investeringar. För att öka den lokala acceptansen för utbyggd energiproduktion bör Svenska kraftnät återföra 12 miljarder kronor till elkonsumenterna, som kompensation för fjolårets höga elpriser och därtill hörande höga avgifter.

Vindkraft

- Ökad vindkraftsproduktion på land och till havs. Målet bör vara 70 TWh havsbaserad vindkraft och 80 TWh landbaserad vindkraft till 2030.
- Snabbare tillståndsprocesser. Ansökningar för vindkraft bör godkännas omgående, med prioritet för södra Sverige.
- Återbäring till närboende. Ersättningar till markägare, berörda kommuner och regioner samt till personer som bor nära vindkraftverken.

Vattenkraft

- En plan för att nyttja vattenkraftens maximala kapacitet bör tas fram. Omprövningen av vattenkraftens miljötillstånd bör pausas.
- Förnybara biodrivmedel bör helt befrias från koldioxidskatt, inklusive biodrivmedel som blandas i diesel och bensin inom reduktionsplikten.

Bioenergi

- Slopas skatt på biooljor som används för elproduktion och uppvärmning.
- En Kraftvärmestrategi bör tas fram.

Sol

- Skatten på produktion av solel för eget bruk bör avskaffas och reglerna för flerfamiljshus reformeras.
- Ökad effekt i svenska kärnkraftverk. Ytterligare 2 TWh skulle kunna produceras bara genom effekthöjande åtgärder i befintliga reaktorer.

Kärnkraft

- Befintliga reaktorer ska utnyttjas fullt ut. Idag skulle ytterligare 2 TWh kunna produceras bara genom effekthöjande åtgärder.

Miljöpartiets vårbudgetmotion ***Det nya gröna folkhemmet*** har framförallt fokus på klimat, biologisk mångfald och miljö.

Sänk utsläppen från svensk konsumtion utomlands

- Sverige ska bli först i världen med ett mål för våra konsumtionsbaserade utsläpp. Genomgripande arbete för att minska utsläppen från konsumtion där rättvisa står i centrum. Skatter på lyxkonsumtion bör öka mest.

Satsa mer på naturbaserade klimatåtgärder

- Utökade anslag till återvätning av våtmarker.

Storsatsning för industrins omställning

- Ökade resurser till miljöprövande myndigheter och rättsinstanser för att korta handläggningstiden för industriprojekt och elnätsinvesteringar. Ökat stöd till industrins omställning, genom industrikivet, klimatkivet och särskilt program för energieffektivisering.

Riktade stöd till landsbygden och jordbruket

- För att ge landsbygden ytterligare incitament att byta till elbil föreslås höjd elbilsbonus med 10 000 kr i stödområde 1, 2 och 3. Även skrotningspremie och medel till att bygga 100 000 nya laddpunkter för elbilar föreslås.
- Stöd till kollektivtrafiken för att undvika prisökningar till följd av ökade kostnader.
- Stöd till jordbruket genom ett generellt jordbrukaravdrag, ett djur- och vallstöd och ett utökat Norrlandsstöd istället för att sänka skatten på bränsle som regeringen föreslagit.

Miljöpartiet

Satsningar för att snabbare övergå till förnybar energi

- Energieffektivisera så att vi använder mindre energi.
- Vattenkraften ska inte byggas ut mer i Sverige, men det finns stora möjligheter att öka produktionen av både sol- och vindenergi, och då inte minst den havsbaserade vindkraften.
- Kärnkraften ska fasas ut och ersättas med förnybar energiproduktion
- Satsningar på ett kraftigt förbättrat och utbyggt elnät.
- Underlätta lagring av energi och smartare energianvändning.

Stötta kommunerna i energiomställningen

- Staten ska betala kommunerna för deras förnybara elproduktion. Förslår tio mnkr till kommunerna för varje producerad TWh förnybar el som redan finns på plats; och 30 mnkr för varje producerad TWh förnybar el för all elproduktion som tillkommer innan 2030.

Energieffektivisering

- Omfattande energieffektivisering av flerbostadshus.
- Återinför satsningen på energieffektivisering i industrin, det så kallade Energisteget.
- Ge hushållen utökade möjligheter till avdrag för att byta till mer klimatsmarta uppvärmningskällor.

Storsatsa på solenergi

- Omfattande satsning på solceller och solvärme, bl a genom en utökning av det gröna avdraget.

Storsatsa på vätgas

- Ökad takt på vätgasområdet. Utredning ska ta fram nödvändig lagstiftning för att få vätgasekonomin på rull.

Fossilfria transporter i hela landet

- Flytta transporter till tåg och sjöfart istället för på väg. Det som behöver transporteras på väg ska drivas av el, vätgas och biobränslen. Nationella planer för utbyggnad av laddinfrastruktur, biogas och vätgas. Förbättrad tillgång till laddinfrastruktur för boende i hyresrätter.
- Sjöfarten och hamnarna behöver snabba på resan mot fossilfrihet.
- Satsningar på billigare och utbyggd kollektivtrafik, bl a genom spårtrafik och bussfiler i fler städer.
- Elskatten för elbussar ska tas bort.
- De statliga investeringarna i cykelinfrastruktur bör öka. Kollektivtrafikkort ska undantas från förmånsbeskattning.

Satsa på järnvägen och sjöfarten

- Nya stambanor för höghastighetståg, flaskhalsar ska bort. Satsningar på järnvägen i hela landet.
- En grön hamnstrategi bör tas fram. Sverige behöver nya isbrytare för att klara omställningen och dessa behöver anslagsfinansieras för att hålla nere kostnaderna för transporter till sjöss.

Flygets utsläpp ska minska

- Utsläppen från flyget måste minska. För att minska flygets klimatpåverkan krävs en kombination av minskat resande och omställning till förnybara bränslen, elektrobränslen och elflyg för de flygresor som inte kan ersättas på annat sätt.

Vänsterpartiets vårbudgetmotion ***Människors trygghet - politikens ansvar*** har stort fokus på pensioner, med även på klimatet.

Infrastruktur i hela landet

- Investeringar på transportinfrastrukturområdet, både befintlig tåginfrastruktur, nya strategiska bansträckningar samt höghastighetsbana mellan våra storstadsområden.

Ett robust elnät

- Statliga investeringar i transmissionsnäten, hushåll och företag ska inte behöva bära kostnaden via höjda avgifter
- Satsningar på vindkraft, särskilt den havsbaserade. Kompensation till kommuner som upplåter mark för vindkraft.
- Satsningar på energilagring genom vätgas. Satsningar för att skala upp vätgas produktionen och stödja den forskning som bedrivs på området.

Goda boendemiljöer och klimatsmarta fastigheter

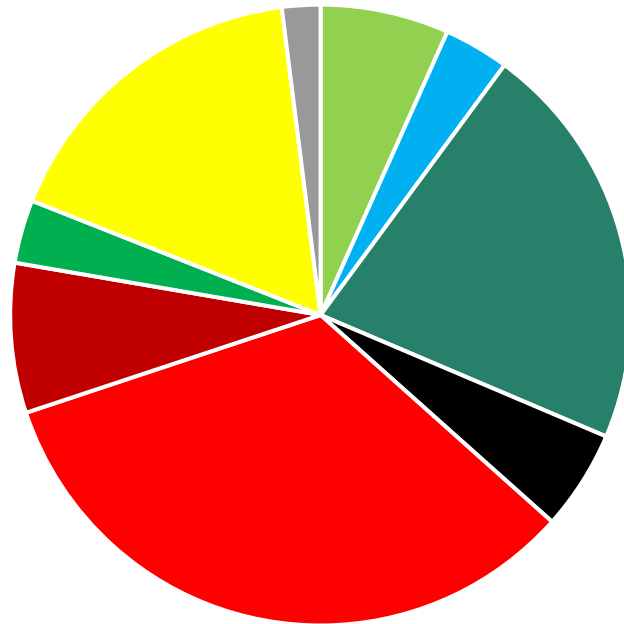
- Investeringar i klimatanpassning av befintligt bostadsbestånd.
- Satsningar för att nybyggnationen ska minska sin klimatpåverkan genom att öka träbyggnation och nybyggnation i klimatreducerad betong.

Reflektioner över vårbudgetmotionerna från C, Mp, och V

- Alla dessa tre har ambitiösa förslag på energi- och klimatområdet, även om V framförallt har fokus på andra frågor.
- C har större fokus på biogas och andra biobränslen än Mp.
- C och Mp driver snarare riktade stöd till bl a jordbruk, kollektivtrafik och de personer med svagast ekonomi, än generella skattesänkningar på bensin och diesel.
- V driver att de allra rikaste är de som minskat sina utsläpp minst, vilket de anser kan vara en följd av styrande, höga miljöskatter som t.ex. koldioxidskatt.

Om det skulle vara val i maj 2022

Väljarstöd om det varit val i maj 2022,
källa SCB

Centerpartiet Liberalerna Moderaterna Kristdemokraterna Socialdemokraterna
Vänsterpartiet Miljöpartiet Sverigedemokraterna Övriga

- S största parti, men behöver både V, C och Mp för att få igenom sin politik.
- Både L och Mp under riksdagsspärren, men här inräknade ändå.
- Om C fortsätter som idag och släpper fram S men röstar på sitt eget budgetalternativ, så får S inte igenom sin budget.

Parti	Väljarstöd i %
Centerpartiet	6,7
Liberalerna	3,4
Moderaterna	21,3
Kristdemokraterna	5,2
Socialdemokraterna	33,3
Vänsterpartiet	7,8
Miljöpartiet	3,3
Sverigedemokraterna	17
Övriga	2

Slutsats

- Energi- och klimatpolitiken från M, Sd, Kd och L kan få mycket stor betydelse även om S (som just nu är största parti) bildar regering med stöd av V, Mp och C.
- Om dagens opinionssiffror står sig måste C överge sina principer och börja rösta på S budget istället för sin egen om inte M, Sd, Kd och L-budgeten ska beslutas istället. Kan klimatpolitiken bli avgörande?
- Med M, Sd, Kd och L: Stort fokus på kärnkraft, permanent sänkta skatter på bensin, diesel och el. Om L får inflytande även fokus på negativa utsläpp och biogas.
- Med S, V, C och Mp: Stort fokus på klimat och förnybar energi snarare än fossilfri (även om C vill öka effektuttaget i kärnkraften). Snarare riktade stöd till kollektivtrafik, jordbruk och de mest behövande än generella sänkningar av skatten på bensin och diesel.

Spännande steg på vägen: Riksdagen ska besluta Vårändringsbudgeten den 15 juni

TACK FÖR MIG!